

Til: Styret for Naturhistorisk museum

Sakstype:	Orientering
Saksnr.:	O-1
Journalnr.	2013/1029
Møtedato:	04. april 2013
Saksansvarlige:	Rogstad

Sakstittel: NHMs budsjettinnspill til satsinger utenfor rammen for 2014

Bakgrunn

Som ledd i UiOs arbeid med budsjettfordelingen for 2014 har fakultetene og museene blitt bedt om å melde inn forslag til satsinger utenfor ordinær budsjettamme innen fastsatt frist 22.3.13.

NHM har meldt inn følgende 3 satsingsforslag;

- Rehabilitering av Waldemar C. Brøggers hus og utvikling av nye utstillinger
- Utvidelse av magasinarealene på Økern
- 200 års jubileet for Botanisk hage i 2014

Kopi av hele budsjettinnspillet til satsinger utenfor rammen følger vedlagt.

Vedlegg

Naturhistorisk museum – budsjettinnspill til 2014 (satsinger utenfor rammen)

Naturhistorisk museum – budsjettinnspill til 2014 (utenfor rammene).

Tilstanden ved NHM er beskrevet i Stortingsmeldingen Tingenes Tale og i en egen rapport fra Riksrevisjonen og det har ikke blitt foretatt vesentlige investeringer i museet siden 70-tallet. Det mest prekære problemet knyttet til kvalitet og kapasitet på museets magasiner er i ferd med å løses midlertidig gjennom utvikling av magasiner på Økern. Sammen med rehabilitering av museumsbygningene på Tøyen åpner dette nye muligheter for bruken av museumsbygningene på Tøyen, men dette krever investeringer som det ikke er mulig å finansiere innenfor museets ordinære budsjетtrammer.

Innspill til satsinger:

- Rehabilitering av Waldemar C. Brøggers hus og utvikling av nye utstillinger
- Utvidelse av magasinarealene på Økern
- 200 års jubileet for Botanisk hage i 2014

Hovedgrepene som planlegges i forbindelse med rehabiliteringen av Robert Colletts hus og Waldemar C. Brøggers hus er å flytte samlingene og tilhørende aktiviteter over i moderne lokaler på Økern inntil et fremtidig samlingsbygg er ferdig på Tøyen. Å sikre samlingene er en direkte oppfølging av Riksrevisjonens anmerkninger i forhold til samlingsforvaltningen. Sikring og bevaring av samlingene innrapporteres årlig til KD. En utbygging av Økern med ytterligere en etasje for magasiner og samlingsdrift, er en forutsetning for å kunne innfri Riksrevisjonens anmerkninger for både geologiske og biologiske samlinger.

Frigjorte arealer på Tøyen åpner opp for nye arenaer for formidling, og spesielt formidling til skoleklasser. Dagens arealer er tilpasset formidling slik den ble praktisert for snart 100 år siden. Moderniserte lokaler vil gi universitet et langt større formidlingspotensial enn det man kan få til i dag.

Botanisk hage er en oase i Oslo med 45 000 planter og 7000 forskjellige arter. Hagen er 200 år i 1814 og dette bør markeres med å utvide utstillingene i hagen og styrke tilbudet til publikum.

Budsjettsammendrag av NHMs forslag til satsinger:

(Beløp i 1 000 kr)

Forslag til satsinger	2014	2015	2016
Rehabilitering av Waldemar C. Brøggers hus ¹ og utvikling av nye utstillinger	2 500	20 500	23 000
Utvidelse av magasinarealene på Økern - Flytting ²	11 150	3 800	3 800
200 års jubileet for Botanisk hage i 2014	1 350		
Totalt	15 000	24 300	26 800

¹ Det forutsettes at byggestart for totalrehabiliteringen i regi av Eiendomsavdelingen skjer i juli 2014

² I tillegg kommer årlige husleiekostnader på 6,5 mill. samt investeringsmidler til innredning mv som allerede er lagt inn i UiOs langtidsbudsjett

i. Rehabilitering av Waldemar C. Brøggers hus og utvikling av nye utstillinger

Den botaniske hagen og utstillingene på Tøyen er UiOs største vindu mot befolkningen i Oslo og Østlandsområdet. Basert på tall fra andre byer som Helsinki, tredobles publikumstilstrømningen etter en total rehabilitering eller nybygg. Det vil si at vi etter rehabilitering av Brøggers og Collets hus kan få et publikumsbesøk på over 300 000 pr. år. Ut fra alderssammensetningen av de besøkene, betyr dette 150 000 barn og ungdom pr. år. Utstillingene på Tøyen er derfor en unik mulighet for UiO til å øke interessen for naturfag og søkningen til UiO.

Waldemar C. Brøggers hus har ikke vært rehabilitert eller oppusset siden bygningen sto ferdig for 90 år siden. Prinsippene bak formidling og samlingsarbeid har forandret seg betydelig på disse årene. Utstillingene har ikke vært fornyet på 30-40 år og montrene er 90 år gamle kombinerte samlings- og utstillingsmontre. Barn rekker ikke opp til å se gjenstandene og montrene er uegnet for moderne formidling. St. meld. 15 (2007-2008) "Tingenes tale – Universitetsmuseene" sier at basisutstillingene må fornyes.

NHMs planer er at et naturvitensenter samt i alt 6 nye basisutstillinger skal erstatte dagens tilbud til publikum. Disse vil fordele seg fra kjeller til 3. etg. med følgende arealer:

Plan	Rom	Ny funksjon	Areal, m2
U. etg.	Kjeller	Naturvitensenter	449
U. etg.	Kjeller	Grotte	120
1. etg.	Bergartsal	Mineral- og bergartutstilling	449
1. etg.	Bibliotek	Temporær utstillingssal	320
2. etg.	Mineralsal	Ny basisutstilling – ikke definert tema	461
2. etg.	Pal.sal.	Ny basisutstilling – ikke definert tema	333
2. etg.	Vestibyle	Omgjøres til utstillingsareal	80
3. etg.	Galleri over Mineralsal	Ny basisutstilling – ikke definert tema	330
3. etg.	Galleri over Pal.sal.	Ny basisutstilling – ikke definert tema	199
SUM m/bibliotek			2.421 m2

Fornyelse av utstillingene i 1. etg. i Bergartssalen krever ingen store endringer da gamle montre vil bli beholdt, men vil bl.a. kreve totalfornyelse av det elektriske anlegget. Utgifter til teknisk opplegg bør legges innenfor rammen av den tekniske rehabilitering. Sikkerhet for gjenstander og belysning i gamle montre må tilsvarende være del av rehabiliteringsprogrammet for bygget. Salen som i dag inneholder bibliotek, foreslås som lokale for midlertidige utstillinger.

Utstillingssalene i 2. etg består av Mineralsalen (443 m2) og Paleontologisk sal (314 m2) og Øglehallen (74 m2). Disse trenger totalfornyelse av utstillingene. I tillegg ønsker vi å utvide utstillingsarealene ved å ta i bruk 500 m2 i galleriet i 3. etg. Til disse arealene trenger vi midler til montre, monterbelysning, elektroniske tavler etc. Med en stipulert kvadratmeterpris på kr 22 000 (jf. erfaringstall hentet fra St. meld. 15 (2007-2008) Tingenes tale) vil investeringsbehovet for nye utstillinger i Waldemar C. Brøggers hus beløpe seg til 30 mill. kroner fordelt over 2 år (2015 og 2016). I tillegg kommer også prosjekteringskostnader som

utstillingsgruppen ved NHM foreløpig har estimert til totalt 16 mill. Til sammenligning er det ved oppføring av nybygg/totalrehabilitering ganske vanlig å beregne rundt 20 % av totalkostnaden til innredning. Gitt en totalramme på rehabiliteringen på 200 - 250 mill. kroner tilsier dette i størrelsesorden mellom 40 - 50 mill. kroner til innredning av nye utstillinger mv.

Budsjett -Spesifisering av estimerte kostnader fordelt pr år:

(Beløp i 1 000 kr)

	2014	2015	2016
<u>Forprosjekt, 3 utstillinger</u> (ca. 1.000 m2) • Honorarer – idé- og konseptutvikling, visualisering, grafisk design, budsjettering	1 500		
<u>Forprosjekt, naturvitensenter, grotte</u> (ca. 570 m2) • Honorarer – research, idé- og konseptutvikling, forslag til aktiviteter / interaktiviteter , visualisering, budsjettering	1 000		
<u>Forprosjekt, 3 utstillinger</u> (ca. 1.000 m2) • Honorarer – idé- og konseptutvikling, visualisering, grafisk design, budsjettering		1 500	
<u>Hovedprosjekt, 3 utstillinger</u> (ca. 1.000 m2) • Honorarer – detaljere løsninger, utarbeide arbeidstegninger, budsjettere, leverandøravtaler, koordinering, monteringsledelse		3 000	
<u>Hovedprosjekt, naturvitensenter, grotte</u> (ca. 570 m2) • Honorarer – detaljere løsninger, utarbeide arbeidstegninger, budsjettere, leverandøravtaler, koordinering, monteringsledelse		1 000	
<u>Teknisk materiell</u> • Innkjøp - utstillingsselementer; podier, montre, grafikk, modeller, scenografi, effektbelysning, AV-løsninger etc.		15 000	
<u>Hovedprosjekt, 3 utstillinger</u> (ca. 1.000 m2) • Honorarer – detaljere løsninger, utarbeide arbeidstegninger, budsjettere, leverandøravtaler, koordinering, administrasjon, produksjons- og monteringsledelse			3 000
<u>Teknisk materiell</u> • Innkjøp - utstillingsselementer; podier, montre, grafikk, modeller, scenografi, effektbelysning, AV-løsninger etc.			20 000
Totalt	2 500	20 500	23 000

ii. Utvidelse av magasinarealene på Økern

NHM har i en årrekke, som følge av Riksrevisjonens rapport, hatt et ekstra fokus på samlingsforvaltning. Derfor har et nytt samlingsbygg figurert øverst på NHMs prioriteringsliste. Bygget står også på UiOs prioriteringsplan, men vil sannsynligvis ikke bli bygget før om 10 - 15 år. Derfor er vi nå i gang med å planlegge hvordan vi skal løse våre oppgaver i lokalene på Økern. Disse arealene står foran en vedtatt utvidelse med 2700 m² som allerede ligger inne langtidsbudsjettet. Campus Økern vil bli et senter for NHMs samlingsforvaltning, og sett i sammenheng med KHMs virksomhet på Økern, vil dette bli et flaggskip for moderne magasinering og samlingsforvaltning. Campus Økern vil kunne gi betydelig kvalitetsheving og besparelser ved en effektivisering av samlingsdriften og tilhørende funksjoner, sett i forhold til dagens drift på Tøyen. Likevel er det et overordnet ønske om en fremtidig samlokalisering av alle funksjonene for NHM på Tøyen igjen.

Arealene på Økern vil løse to store utfordringer som NHM står overfor. Det ene er et behov for frigjøring av arealer på Tøyen til forskning og formidling. Det andre er å sikre samlingene bedre bevaringsforhold, plass til å vokse og profesjonalisere samlingsforvaltningen. Dette medfører at samlinger, tilknyttede funksjoner og personell blir overført til Økern. I Økern 2, som omfatter forestående arealutvidelse i kjelleretasjen på 2700 m², inngår laboratorier, kontorer, lagerrom og andre støttefunksjoner tilknyttet de geologiske samlingene.

Rehabilitering av de to resterende museumsbygningene, og sikring av de biologiske samlingene lar seg imidlertid bare gjennomføre ved en ytterligere utvidelse av arealene på Økern. Museet vil derfor ved en senere anledning fremme et nytt budsjettinnspill til en fremtidig arealutvidelse (Økern 3) på 3000 m². Nåværende budsjettinnspill gjelder kun økt ressursbehov knyttet til arealutvidelsen forbundet med Økern 2.

I forbindelse med rehabilitering av Brøggers hus, må bygningen tømmes. Samtidig skal museet opprettholde en form for drift mens rehabiliteringen foregår. Deler av driften sikres ved at funksjoner flyttes til Økern når det står ferdig. Andre funksjoner vil bli innplassert på Tøyen. Dette gjelder spesielt den utadrettede virksomheten som i dag har sine arbeidsplasser samlet i Brøggers hus. Andre løsninger i form av hjemmekontorordninger, kontorer på Blindern osv. vil også bli vurdert. Men hverken Økern eller Tøyen kan gi rom for alt som skal ut av bygningen. Det er derfor behov for et midlertidig lagerlokale. Dette lagerlokalet bør komme på plass før rehabiliteringen starter, slik at man kommer i gang med nedpakking og utflytting en tid i forveien.

Flytteaktiviteten vil dermed omfatte tre hovedarenaer.

- a. Flytting internt på Tøyen. Eksisterende kontorer må utnyttes bedre, noen arealer må bygges om til kontorformål.
- b. Flytting til Økern. Dette gjelder særlig samlinger og laboratoriefunksjoner i tillegg til flytting av kontorer. Dette er en krevende prosess.
- c. Flytting til eksternt lager. Dette gjelder først og fremst gjenstander som skal mellomlagres i forbindelse med rehabiliteringen, men også samlingsgjenstander av lavere prioritet som det ikke blir plass til på Økern.

Kostnader i denne forbindelse vil være i form av ombygningskostnader, flyttebyråkostnader og leie av lagerlokaler. I tillegg vil flyttingen medføre investeringer tilknyttet logistikk (kasser, it-verktøy og merkesystemer, traller osv), og tilknyttet demontering, montering og kalibrering av avansert vitenskapelig utstyr og etablering av nye kjølesystemer. Det kan også ligge en stor kostnad i demontering og flytting av antikvarisk interiør.

Flytteprosessen må daglig følges opp og koordineres av en som har dette som sitt hovedansvar. I tillegg trenger man fagkonsulenter som kan bistå i forarbeid og etterarbeid i forbindelse med flytting av samlingene.

I budsjettfordelingen for 2013 ble det vedtatt å utvide NHMs magasinlokaler på Økern med 2700 m², og det ble tatt høyde for en varig økning i husleiekostnader for NHM på 6,5 mill. kr fra 2014 samt 2,3 mill.kr i ekstra husleie i 2013 knyttet til midlertidige lokaler/mellomlagring. I tillegg ble det bevilget kr 14,360 mill. til TA for prosjektering og investeringer i tilpasning av lokalene knyttet til innredning, laboratorier mv. Investeringsmidlene ble fordelt over 3 år, slik; kr 10,360 mill. i 2013, kr 2,6 mill. i 2014 og kr 1,4 mill. i 2015. NHM forutsetter at disse midlene disponeres i nært samarbeid med museet og at evt ubrukte investeringsmidler overføres påfølgende budsjettår.

Dette budsjettinnspillet gjelder således hovedsakelig tilleggskostnader forbundet med selve flyttingen, og kommer i tillegg til tidligere avsatte midler i forbindelse med arealutvidelsen på 2700 m² (Økern 2).

Budsjett

(Beløp i 1 000 kr)

		2014	2015	2016
Flytting	Mellomlagring*	2 300	2 300	2 300
	Materiell til logistikk	750		
	Flytting av vitenskapelig utstyr	500		
	Flytting av antikvarisk interiør	500		
	Bruk av flyttebyrå	5 000		
	Flyttekoordinator, ett årsverk	600		
Støttepersonell	Tre årsverk fagkonsulenter	1 500	1 500	1 500
Totalt		11 150	3 800	3 800

* Midlertidig behov for mellomlagring inntil ytterligere arealutvidelse (Økern 3) kommer på plass.

iii. Universitetet blomstrer på Tøyen: 200 års jubileet for Botanisk hage i 2014

Bare tre år etter etableringen av Universitetet i Oslo ble det vedtatt å anlegge Botanisk hage på Tøyen. Dermed ble grunnen for Naturhistorisk museum lagt. Dette må feires på behørig vis i 2014. Forberedelsene er allerede påbegynt og i budsjettet for 2013 har NHM avsatt 2 mill. kroner til jubileumsforberedende tiltak. Det vil påløpe mer penger i 2014 og NHM vil i sitt internbudsjett ta høyde for dette, men ber om forsterkninger til følgende tiltak:

1. Ferdelsbelysning

Sikkerhet og trygghet må ivaretas på arbeidsplassen. Om vinteren blir uteområdene veldig mørke fordi belysningssituasjonen er svært mangelfull. NHM samarbeider med Eiendomsavdelingen om å finne en løsning, men arbeidet har ennå ikke kommet så langt at et kostnadsestimat foreligger. Dette forutsettes avklart i løpet av mai måned. Det står høyt på NHMs ønskeliste for jubileumsåret å få en ny belysning på plass. Tiltaket vil bli fremmet i samarbeid med Eiendomsavdelingen.

2. Kunstbelysning

Ved å opplyse et element i Botanisk hage, f.eks. et tre, vil man kunne pirre de forbigående oppmerksomhet og dermed sette fokus på NHM og jubileet.

3. Utstillinger

På grunn av rehabilitering av museumsbygninger og forberedelse av nye basisutstillinger, må NHM finne alternative plasseringer for utstillinger for å ha et godt publikumstilbud i jubileumsåret. Dette kan gjennomføres i Colletts hus, Lids hus og Victoria huset, men det trengs ekstraressurser til kjøp av tjenester, innleie av utstillinger og mindre ombygginger.

4. Bok om Botanisk hages historie

Prof. emerita Liv Borgen skriver en ca. 300 siders illustrert bok om NHM's 200-årige historie. Denne vil bli ganske detaljert, men også rikt illustrert og kan brukes som gave for UiO. Vi ber om tilskudd til trykking av boken og håper universitetet også vil benytte den aktivt.

5. Pileskulpturer

I forbindelse med jubileet blir pil et gjennomgående element. På utearealene oppstilles kunstverker i pil, bl.a. en Grunnlovsløve.

Budsjett

(Beløp i 1 000 kr)

Gruppe	Emne	2014
1	Ferdelsbelysning	Beløp ettersendes og vil inngå i EAs budsjett
2	Kunstbelysning	50
3	Etablering alternative utstillinger	1 000
4	Bok om NHM's historie	200
5	Pileskulpturer	100
Totalt		1 350